
DE PRINS VAN ORANJE BEZOCHT DE FORTEN OM UTRECHT IN 1840

Van een gebeurtenis als een bezoek van de Prins van Oranje leest men doorgaans niets in de kranten van bijvoorbeeld zo'n anderhalve eeuw geleden. Het mocht zelfs een toeval heten voor het geval deze of gene „kroniekschrijver“ een feit als dit zou hebben gememoreerd. Voorts is, aangezien het hier een strikt militaire zaak betrof, bovendien waarschijnlijk wel volstrekt gezwezen.

Toch is hetgeen op dit gebied te Utrecht voorviel wél ergens vastgelegd. Dit is namelijk gebeurd in het geschreven rapport en overzicht, dat telken jare door de dienst der Genie gevorderd werd van zijn respectievelijke „Directeuren van Fortificatiën“. Want zo bevatte dan het Algemeen Verslag over 1840 aangaande ervaringen, handelingen en voor te stellen verbeteringen voorzover deze Eerste Directie betrof de navolgende post betrekking hebbende op „Utrecht en Linie“; 1)

„Op den 24 Julij 1840. heeft Z.K.H. den Prins van Oranje Veldmaarschalk, de werken om deze Stad geïnspecteerd.“

Het was juist toen geen wonder, dat deze inspectie plaats greep. De mening heeft bij de militaire autoriteiten zeker voorgezeten, dat men meent met de omvangrijke nieuwe fortenbouw om de stad, gevoegd daarbij de verstrekkende maatregelen dienende tot verbetering der inundatie, de grens van perfectie anno 1840 bereikt te hebben. Het bewuste bezoek diende dan ook als het ware de kroon op het werk te zetten en tevens mogelijk om een inleiding te vormen voor het weldra, namelijk op 13 augustus 1840 volgende

Koninklijke Besluit, waarbij de Vier Lunetten op de Houtensche Vlakte „in staat van verdediging gebracht“ zouden worden.

Alkmaar,

Mr. J. Belonje

Noten:

1. Algemeen Rijksarchief, Archief van Oorlog, Genie MS. - Algemeen Verslag 1e Directie van Fortificatiën, ongefolieerd.

DE TEKENAAR VAN DE DOOPSGEZINDE KERK EN HAAR ORGEL

Met belangstelling las ik in het Juli-Augustusnummer 1982 van „Oud Utrecht“ het aardige artikel van Dr. G. Oost over het orgel van de vroegere doopsgezinde kerk te Utrecht.

De man die de bijgevoegde gravures „naar het leven“ tekende was de Utrechtse kunstschilder Dirk van der Burg, de graveur was I. van Hiltrop. Beide kunstenaars werkten veel samen.

Dirk van der Burg werd 10 aug. 1721 in de Jacobi-kerk te Utrecht gedoopt als zoon van Albertus van der

Burg, kaarsenmaker en koopman uit de Potterstraat, en Pietronella de Riet. In 1772 trouwde hij met Alida van Cornegge, op 2 juni 1773 overleed hij. Hij werd begraven in de Buurkerk. Hij woonde aan het Vreeburg.

Van deze kunstschilder is veel werk aanwezig in het Rijksarchief te Utrecht. In het gemeentearchief aldaar zijn ook enige tekeningen van hem met zeer veel familiedocumenten.

Mr. Chr. P van Eeghen publiceerde een zeer interes-

sante en fraai geïllustreerde levens- en kunstgeschiedenis van deze schilder met een uitvoerig oevrecatalogus in „Oud-Holland, Tweemaandelijks Tijdschrift voor Nederlandsche Kunstgeschiedenis" aflevering I-II en III 1942.

De schilder Dirk van der Burg had één zoon: Albertus

(1773-1849) die directeur werd van de Fundatie van Renswoude. Diens enige zoon Dirk (1798-1853) was organist in Heeze en overleed daar zonder kinderen na te laten. Veel leden van de familie Van der Burg, waartoe zij behoorden, wonen heden ten dage nog in Utrecht.

Rijswijk

Dr. A. P. J. van der Burg

GRONIEK

Regionale geschiedenis. Speciaal nummer van: Groniek. - Jrg. 16, nr. 76 (maart 1982). Te bestellen bij: Stichting Groniek, p/a Instituut voor Geschiedenis, Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen (f 12,50 + f 4,- porto). Te koop bij: Boekhandel De Rooie Rat, Oudegracht 65, Utrecht. Ter inzage in de bibliotheek van de Gemeentelijke Archiefdienst Utrecht (bibl.nr.: II E 89).

De beoefening van de lokale en regionale geschiedenis wordt zowel voor amateur- als vakhistorici steeds belangrijker. Ook de belangstelling van het publiek is groot: lokaal en regionaal historische literatuur gaat grif van de hand en historische genootschappen maken een stormachtige ontwikkeling door.

De vakhistorici hebben lang neergekeken op deze vorm van geschiedschrijving en beschouwden het aanvankelijk als het domein van „heemkundigen" die hun romantische en nostalgische behoeften konden bevredigen met het schrijven van „histoire scandaleuse". Thans begint bij hen echter het besef door te breken dat er toch ook een indrukwekkende lijst bronnenpublicaties en monografieën op hun naam staat. Daarbij bleek dat er soms heel nuttig kon worden samengewerkt.

De laatste decennia komen er ook meer impulsen vanuit de vakwetenschap om zich bezig te houden met lokale en regionale geschiedenis. Deze herwaardering hangt samen met de behoefte aan correctie van het beeld der traditionele historiografie met haar eenzijdige belangstelling voor „grote mannen" en roemrijke naties. Men kreeg meer belangstelling voor het dagelijks leven van de mensen.

Ondanks deze hausse in de beoefening van dit soort onderzoek na de Tweede Wereldoorlog, is de theoretische onderbouw van deze vorm van geschiedschrijving in de kinderschoenen blijven staan. Veel vragen wachten nog op een antwoord: Hoe is de reikwijdte en relevantie? Hoe is de relatie tussen specifieke geschiedenis en algemene historie? In hoeverre kunnen begrippen, vraagstellingen en theorieën uit de sociale wetenschappen daarbij gebruikt worden? Hoe kan de samenwerking tussen amateur- en vakhistorici gestalte krijgen? Op welke manier kan streekgeschiedenis op scholen worden gebruikt?

In dit themanummer van het tijdschrift Groniek wordt getracht om op deze vragen een antwoord te geven. In het eerste gedeelte komen vooral de theoretische uitgangspunten aan bod. Het tweede gedeelte laat zien hoe de verschillende uitgangspunten uit het eerste gedeelte in de onderzoekspraktijk kunnen worden uitgewerkt. De samenwerking tussen amateur- en vakhistoricus is het derde thema dat aan de orde komt. Ten slotte gaat men in op de vraag wat men met de resultaten van lokaal en regionaal onderzoek binnen de regio kan doen: toepassingsmogelijkheden binnen het onderwijs en publicatiemogelijkheden in de regionale pers.

De praktijk die in dit themanummer ter sprake komt heeft weliswaar altijd betrekking op de provincie Groningen, maar er staat zoveel algemene informatie in, dat het ook voor onderzoekers van stad en provincie Utrecht zeker de moeite waard is.

Marjet Douze

Ledenvergadering

Op 11 november, feest van de schutspatroon van de stad Utrecht, werd in de Fundatie van Renswoude de Algemene Ledenvergadering gehouden. Tijdens deze vergadering vonden o.a. enkele bestuursmutaties plaats. De penningmeester, de heer J. F. J. Hoeting, die te kennen had gegeven dat hij zijn functie wilde beëindigen, werd opgevolgd door de heer H. J. Jur-

riëns. Met een warm applaus onderstreepte de vergadering de woorden die de voorzitter aan de heengaan- de penningmeester wijdde. Sinds de heer Hoeting op 26 april 1977 aantrad als penningmeester, heeft hij de financiën van Oud-Utrecht op een uitnemende manier beheerd en de vereniging een hechte financiële basis gegeven. De nieuwe penningmeester, die sinds